

Tallinna Tehnikaülikool
Automaatikainstituut

Protest odavale hinnapakumisele

referaat õppeaines
Insenerieetika
LAV3740

Erki Suurjaak
970772
LAP62

Tallinn 2000

Sisukord

Taust.....	3
Probleemiasetus.....	3
Eetikakoodeks	3
Tõlgendamine.....	4
Järeldused.....	4

Taust

Üks riiklik agentuur kuulutas välja avaliku konkursi maanteesilla kavandamiseks. Kõik asjast huvitatud insenerfirmad pidid saatma enda kvaliteedihinnangu, mille hulgast agentuur valis välja kolm kõige kvalifitseeritumat firmat. Nimetame neid firma A, firma B ja firma C. Siis pidi iga firma saatma oma esindaja koosolekule, kus anti konkreetsemat infot planeeritava silla kohta. Seejärel pidid firmad esitama oma hinnapakumise. Riiklik agentuur toimis seejuures vastavalt uuele inseneriteenuste kasutamise eeskirjale, mis muuhulgas ütleb, et agentuuril ole kohustust jääda kõige odavama pakkumise juurde, aga et hind on oluline kriteerium.

Kolm firmat tegid oma pakkumised - firma A pakkus 50 000 dollarit, firma B 120 000 dollarit ning firma C - 200 000 dollarit. Agentuur valis välja firma A pakkumise, mis oleks maksma läinud 50 000 dollarit. Selle peale esitasid firmad B ja C agentuurile koheselt protestid ja soovisid panna küsimuse avalikule arutelule, väites, et firma A pakutav hind oli sedavõrd palju väiksem realistlikest kuludest sellise projekti kavandamisel, et tõenäoliselt tuleks valmishetis kehvast kvaliteediga ning tema korrashoidmine läheks väga kalliks, samuti et projekt võib olla ohtlik ja kahjustada üldsuse tervist.

Firma A väidab, et firmade B ja C käitumine oli ebaeetiline. Firmad B ja C aga väidavad, et firma A käitus ebaeetiliselt sellist pakkumist tehes.

Probleemiasetus

Selle juhtumi puhul on kaks küsimust :

- kas firma A käitus ebaeetiliselt sellist hinnapakumist tehes?
- kas firmade B ja C edasine tegevus oli ebaeetiline?

Eetikakoodeks

Antud juhtumi puhul on olulised NSPE (National Society of Professional Engineers) insenerieetika koodeksi järgmised osad :

osa 2 :

- Avalik heaolu on inseneri jaoks suurima tähtsusega. Insener tohib heaks kiita ainult projekte, mis on kooskõlas standarditega ning ohutusreeglitega. Insener peab vajalikke organeid teavitama igasugustest asjaoludest, mis seavad ohtu üldsuse ohutuse ja tervise.

osa 11 :

- Insener ei tohi töösaamisel või karjääritegemisel või ärilepingute saamisel kurjasti ära kasutada palgalist töökohta, kritiseerida teisi insenere või kasutada muid kõlvatuid ning kahtlasi meetodeid.

osa 12 :

- Insener ei tohi ei otseselt ega kaudselt kahjustada teise inseneri kutsealast lugupeetavust, väljavaateid, praksist või töökohta . Samuti ei tohi insener teise inseneri tööd valimatult kritiseerida. Kui inseneril on põhjendatud arvamus, et teine insener ei ole oma töös korralikult juhindunud insenerieetikast või seadusest, siis peab ta kogu sellessepuutuva informatsiooni esitama vastavale organile.

Tõlgendus

Eetikakoodeksi osa 11 näitab, et firmad A, B ja C ei tohi karjääritegemisel kasutada kõlvatuid ja kahtlasi meetodeid.

Eetikakoodeksi osa 12 näitab, et firmad B ja C ei tohi kahjustada firma A huve selleks, et firmade B ja C edu suurendada. Kui firmade B ja C valduses on informatsioon, mis näitab, et firma A tegevus võib põhjustada üldsusele kahju, peavad nad sellest teavitama vastavaid organeid.

Insenerieetika sätete järgi ei ole firma poolt ebaeetiline teha hinnapakumine, mis on väiksem kui töö omahind. Peaasi, et insener ei vähenda projekti tegelikke kulusid niipalju, et töö kvaliteet muutub ohtlikuks keskkonnale. Kõik muu aga on insenerieetika järgi lubatud.

Järeldused

- firma A poolt tehtud pakkumine ei olnud ebaeetiline.

Firma A pakkumine ei olnud iseenesest ebaeetiline. Ilma konkreetseesse projekti lähemalt süvenemata ei saa midagi projekti hinna kohta väita. Firma A pakkumine oli 70 000 dollarit odavam kui firma B pakkumine; firma B pakkumine oli 80 000 dollarit odavam kui firma C pakkumine. Sellest informatsioonist endast ei saa teha mingeid järeldusi. Võimalik on, et firma A pakutud projekt oli avalikku tervist kahjustav; võimalik, et ei olnud.

- firmad B ja C ei käitunud ebaeetiliselt, kui esitasid A pakkumise vastuvõtmise peale protesti.

Inseneri kohus on mitte jätta avaldamata teavet ohust üldsuse heaolule. Küll aga võib firmasid B ja C süüdistada ebaeetilisuses, kui selgub, et neil ei olnud piisavalt infot, et väita, nagu oleks firma A pakutav projekt tõenäoliselt kehv kvaliteediga ning kõrge halduskuluga. Sellisel juhul on nad eksinud insenerieetika koodeksi osade 11 ja 12 suhtes ning käitunud insenerile sobimatul kombel.